

**College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel**

Datum	: 13 mei 2008	Nummer PS	: PS2008RGW13
Afdeling	: BEW	Commissie	: RGW
Registratienummer:	2008INT221196	Portefeuillehouder	: Binnekamp

---

Titel : Verordening waterkering Vallei en Eem

Inhoudsopgave

 Ontwerpbesluit pag. 3

 Toelichting pag. 9

Bijlage(n):

1. Toelichting Verordening waterkering Vallei en Eem
2. Nota van beantwoording zienswijzen
3. Kaartbijlage 1
4. Kaartbijlage 2

 Aan Provinciale Staten,

Inleiding
Voorgeschiedenis

Het Rijk heeft in de Vierde Nota waterhuishouding (NW4)¹ het actiepunt opgenomen dat provincies en waterschappen normen ontwikkelen voor de veiligheid van niet-primaire waterkeringen. In het Waterhuishoudingplan (2005-2010) is deze doelstelling overgenomen. Door het in een verordening vastleggen van het gewenste veiligheidsniveau van de secundaire (regionale) waterkeringen wordt hieraan uitvoering gegeven. In 2006 is hiertoe de Verordening waterkering West Nederland vastgesteld voor het westelijk deel van de provincie Utrecht.

Essentie / samenvatting

De voorliggende verordening voorziet in het aanwijzen en normeren van de regionale waterkeringen in de dijkkringgebieden Gelderse Vallei en Eempolder. De verordening bevat tevens een aantal instrumenten die erin voorzien dat het vereiste beschermingsniveau van die waterkeringen wordt gerealiseerd en vervolgens gehandhaafd blijft. Het gebied waarop de verordening van toepassing is, valt zowel in de provincie Utrecht als in provincie Gelderland. De in 1999 voor dat gebied vastgestelde verordening op de primaire waterkering wordt hiermee verbreed tot een verordening die op alle belangrijke waterkeringen van toepassing is. Vanwege het grote aantal bepalingen dat in verband met deze uitbreiding aangepast zou moeten worden, is ervoor gekozen om een nieuwe verordening op te stellen.

---

¹ Kamerstukken II, 1998-1999, 26401

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Bereiken per 2015 en vervolgens behouden van de gewenste veiligheid van het gebied, dat door de aangewezen en genormeerde regionale waterkeringen wordt beschermd.

Financiële consequenties

N.v.t.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid
Slaperdijk bij Veenendaal

Voor de Slaperdijk geldt geen norm in de vorm van een veiligheidsklasse, maar geldt de norm dat het feitelijke profiel (de huidige situatie) gehandhaafd moet worden. Daarbij is gekozen voor het afsluitbaar maken van doorgangen in de Slaperdijk. De Slaperdijk vertraagt de overstroming van het gebied ten noordwesten van de dijk en heeft een opstuwende werking ten zuidoosten van de dijk. Het gebied waar de opstuwende werking van de Slaperdijk merkbaar is bevat (delen van) de gemeenten Veenendaal, Wageningen, Rhenen en Ede.

Dit gebied is in het rampenbestrijdingsplan dijkdoorbraak Vallei en Eem aangeduid als evacuatiezone 1 en wordt preventief geëvacueerd bij een dreigende dijkdoorbraak. Hoewel de nadelige gevolgen van een gesloten Slaperdijk beperkt zijn, wordt het toch wenselijk geacht dat bij een dreigende overstroming pas tot sluiting van de doorgangen in de Slaperdijk wordt overgegaan na bovengenoemde preventieve evacuatie van zone 1.

In het algemene gedeelte van de toelichting bij de verordening (par.1.6), wordt dit punt uitgebreid toegelicht. Ook in de Nota van beantwoording zienswijzen wordt hierop ingegaan.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

Geen afsluiting van de doorgangen in de Slaperdijk: zie paragraaf 1.6 van de Toelichting bij de Verordening (bijlage 1).

Voorgesteld wordt om de verordening mede vast te stellen overeenkomstig bijgevoegd ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten,

voorzitter, R.C. Robbertsen

secretaris, Drs. H.H. Sietsma

Besluit van Provinciale Staten van Utrecht van 23 juni 2008 en van Gelderland van 2 juli 2008 tot vaststelling van de Verordening waterkering Vallei en Eem

Provinciale Staten van Utrecht en van Gelderland;

Op de voorstellen van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 13 mei 2008, afdeling BEW, nummer 2008INT221196 en van Gelderland van 6 mei 2008, afdeling Water, zaaknr. 2007-018873

Overwegende dat de beveiliging tegen overstroming door primaire en niet-primaire (regionale) waterkeringen een wezenlijk vereiste is voor de bewoonbaarheid van ons gebied en dat het noodzakelijk is nadere regels te stellen omtrent primaire waterkeringen en dat het wenselijk is algemene regels te stellen ter verzekering van de beveiliging door regionale waterkeringen tegen overstromingen;

Gelet op artikel 14 van de Wet op de waterkering, artikel 145 van de Provinciewet en artikel 2, eerste lid, van de Waterschapswet;

Besluiten:

Elk, voorzover het hun onderscheiden grondgebied betreft, vast te stellen de navolgende Verordening waterkering Vallei en Eem.

Artikel 1 Begripsomschrijving

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. de wet: Wet op de waterkering;
- b. primaire waterkering: waterkering als bedoeld in artikel 1 van de wet;
- c. dijkkringgebied: dijkkringgebied als bedoeld in artikel 1 van de wet;
- d. regionale waterkering: waterkering, niet zijnde een primaire waterkering, die beveiliging biedt tegen overstroming en die als zodanig is aangewezen in deze verordening;
- e. beheerder: beheerder als bedoeld in artikel 1 van de wet, dan wel de overheid waarbij een regionale waterkering in beheer is;
- f. profiel van vrije ruimte: de aan een primaire of regionale waterkering grenzende ruimte die naar het oordeel van de beheerder benodigd is ten behoeve van een toekomstige versterking van de waterkering;
- g. invloedzone: de aan een primaire of een regionale waterkering grenzende zone, die bijdraagt aan de stabiliteit van die waterkering;
- h. gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van de provincie waarin de primaire of regionale waterkering is gelegen.

Artikel 2 Toepassingsgebied

Deze verordening is van toepassing op:

- a. de primaire waterkeringen die de dijkkringgebieden 45 (Gelderse Vallei) en 46 (Eempolder) beveiligen en die staan aangegeven op de landkaart, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de wet;
- b. de regionale waterkeringen, die zijn aangegeven op de als bijlagen 1 en 2 bij deze verordening behorende kaarten.

Artikel 3 Toezicht

1. Een aan gedeputeerde staten ter goedkeuring ingezonden plan als bedoeld in artikel 7 van de wet, dat betrekking heeft op een primaire waterkering die het dijkringgebied 45 beveiligt, wordt door de beheerder gemeld aan gedeputeerde staten van de andere provincie.
2. Indien een regionale waterkering is gelegen in de provincies Utrecht en Gelderland, kunnen gedeputeerde staten van beide provincies besluiten, dat het toezicht op die waterkering wordt uitgeoefend door gedeputeerde staten van de provincie waarin de waterkering in hoofdzaak is gelegen.

Artikel 4 Veiligheidsnorm regionale waterkeringen

1. Op de als bijlage 1 bij deze verordening behorende kaart is voor elke regionale waterkering of voor elk deel daarvan een veiligheidsnorm aangegeven in de vorm van een veiligheidsklasse met de bijbehorende gemiddelde overschrijdingskans per jaar.
2. Voor de Slaperdijk die als zodanig is aangegeven op de als bijlage 2 bij deze verordening behorende kaart, geldt als veiligheidsnorm het feitelijke profiel van die waterkering op de datum van inwerkingtreding van deze verordening. De beheerder legt binnen een jaar na de datum van inwerkingtreding van deze verordening het feitelijke profiel vast in de legger, bedoeld in artikel 7.
3. Gedeputeerde staten dragen zorg voor de totstandkoming en verkrijgbaarstelling van een technische leidraad voor het ontwerp van regionale waterkeringen. Deze strekt tot aanbeveling voor de beheerder.
4. Gedeputeerde staten stellen voorschriften vast voor de door de beheerder te verrichten beoordeling van de veiligheid van regionale waterkeringen.
5. De regionale waterkeringen voldoen in 2015 aan de veiligheidsnorm, bedoeld in het eerste lid.
6. Een wijziging van een kaart, bedoeld in artikel 2, onder b, of een wijziging van de veiligheidsnorm, bedoeld in het eerste of tweede lid, geschiedt in het geval een regionale waterkering in de provincies Utrecht en Gelderland is gelegen bij gemeenschappelijk besluit van provinciale staten van beide provincies.
7. De bekendmaking van een besluit tot wijziging van een kaart, bedoeld in artikel 2, onder b, of tot wijziging van de veiligheidsnorm, bedoeld in het eerste of tweede lid, geschiedt in het geval die wijziging betrekking heeft op een waterkering die in één provincie is gelegen door plaatsing in het provinciaal blad van de provincies Utrecht en Gelderland.

Artikel 5 Beheersopdracht

1. De beheerder heeft tot taak de in zijn beheer zijnde primaire waterkering zodanig te beheren dat deze voldoet aan de veiligheidsnorm, vastgesteld bij of krachtens artikel 3 van de wet of aan de randvoorwaarden, vastgesteld krachtens artikel 4, eerste lid, van de wet.
2. De beheerder van een regionale waterkering heeft tot taak deze zodanig te beheren dat deze voldoet aan de veiligheidsnorm, bedoeld in artikel 4, eerste en tweede lid.
3. De in het tweede lid bedoelde beheersopdracht omvat wat betreft de Slaperdijk, bedoeld in artikel 4, tweede lid, tevens het afsluitbaar maken van de doorgangen in de Slaperdijk, waaronder die in het Valleikanaal ter hoogte van de Rode Haan die als zodanig is aangegeven op de als bijlage 2 bij deze verordening behorende kaart.

Artikel 6 Beheersplan

De beheerder stelt een beheersplan vast. Het beheersplan geeft aan hetgeen de beheerder ter vervulling van zijn taak als bedoeld in artikel 5 verricht.

Artikel 7 Overzichtskaart primaire waterkeringen

De overzichtskaart, bedoeld in artikel 13, onder a, van de wet, heeft een schaal van ten minste 1:100.000. Op de overzichtskaart worden de hoge gronden die een dijkkringgebied begrenzen als zodanig aangegeven.

Artikel 8 Legger

1. De legger, bedoeld in artikel 13, onderdeel b, van de wet bevat, naast het daaromtrent bepaalde in de wet, in ieder geval:
  - a. een lengteprofiel en dwarsprofielen, waarin de afmetingen, waaraan de primaire waterkering moet voldoen, zijn aangegeven;
  - b. een omschrijving van de kunstwerken en de bijzondere constructies die deel uitmaken van de primaire waterkering;
  - c. situatietekeningen met daarop aangegeven de ligging van een primaire waterkering en de onderscheidene grenzen waarbinnen de keur van het waterschap van toepassing is.
2. De beheerder van een regionale waterkering draagt zorg voor een legger, bedoeld in het eerste lid, waarin de regionale waterkeringen zijn opgenomen. Artikel 13, onderdeel b, van de wet alsmede het eerste lid zijn van overeenkomstige toepassing.
3. De beheerder stelt de legger, bedoeld in het eerste en tweede lid, uiterlijk in 2009 vast.

Artikel 9 Technisch beheersregister

1. Het technisch beheersregister, bedoeld in artikel 13, onderdeel c, van de wet bevat, naast het daaromtrent bepaalde in de wet, in ieder geval:
  - a. situatietekeningen, lengte- en dwarsprofielen;
  - b. een omschrijving van de feitelijke toestand van de kunstwerken en de bijzondere constructies die deel uitmaken van de primaire waterkering.
2. Op de situatietekeningen zijn weergegeven:
  - a. de invloedszones;
  - b. de binnen de invloedszones gelegen kunstwerken en constructies die geen deel uitmaken van de primaire waterkering;
  - c. het profiel van vrije ruimte.
3. De beheerder van een regionale waterkering houdt een technisch beheersregister bij, waarin de voor het behoud van het waterkerend vermogen kenmerkende gegevens van de constructie en de feitelijke toestand nader zijn omschreven. Artikel 13, onderdeel c, van de wet alsmede het eerste en tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing.
4. De beheerder draagt er zorg voor dat het technisch beheersregister, bedoeld in het eerste en derde lid, in 2009 operationeel is.

Artikel 10 Verslaglegging

1. De beheerder van een regionale waterkering brengt jaarlijks verslag uit aan gedeputeerde staten over de voortgang van de verbeteringswerken die nodig zijn om te voldoen aan de veiligheidsnorm, bedoeld in artikel 4, eerste en tweede lid. Indien de inspecties van de primaire en regionale waterkeringen aanleiding hebben gegeven tot het treffen van bijzondere maatregelen wordt daarvan tevens melding gemaakt in dat verslag. Het eerste verslag dat wordt uitgebracht na de datum van inwerkingtreding van deze verordening bevat tevens een beschrijving van het inspectieproces.
2. De beheerder van een regionale waterkering brengt, in het bijzonder vanwege de zorg die op hem rust voor de handhaving van de veiligheidsnorm, bedoeld in artikel 4, eerste en tweede lid, periodiek verslag uit aan gedeputeerde staten over de algemene waterstaatkundige toestand van de waterkering. Het verslag wordt voor de eerste maal voor 1 januari 2010 uitgebracht. Gedeputeerde staten bepalen na overleg met de beheerder met welke frequentie het verslag daarna wordt uitgebracht.
3. Het in het tweede lid bedoelde verslag bevat een beoordeling van de veiligheid. Die beoordeling geschiedt onder meer in het licht van de ingevolge artikel 4, eerste en tweede lid vastgestelde veiligheidsnorm, de ingevolge artikel 4, vierde lid, vastgestelde voorschriften en de in artikel 8, tweede lid, bedoelde legger.
4. Indien de beoordeling van de veiligheid daartoe aanleiding geeft, bevat het in het tweede lid bedoelde verslag een omschrijving van de voorzieningen die op een daarbij aan te geven termijn nodig worden geacht.

Artikel 11 Nadere regels inzake beheersplan, overzichtskaart, legger, technisch beheersregister en verslag

1. De beheerder zendt een besluit tot vaststelling of tot wijziging van een beheersplan, een overzichtskaart of een legger als bedoeld in onderscheidenlijk de artikelen 6, 7 en 8, eerste en tweede lid, binnen vier weken na het nemen van dat besluit aan gedeputeerde staten.
2. Gedeputeerde staten kunnen met betrekking tot de inhoud van het beheersplan, het verslag, bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de wet en de verslagen, bedoeld in artikel 10, eerste en tweede lid, na overleg met de beheerder nadere voorschriften geven.
3. Indien een waterkering in de provincies Utrecht en Gelderland is gelegen, kunnen gedeputeerde staten van beide provincies bepalen dat gedeputeerde staten van de provincie waarin de waterkering in hoofdzaak is gelegen, belast is met het stellen van nadere regels.

Artikel 12 Planvoorbereiding regionale waterkeringen

1. De aanleg, versterking of verlegging van een regionale waterkering geschiedt overeenkomstig een door de beheerder vastgesteld plan.
2. De vaststelling van het plan geschiedt met toepassing van de in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht geregelde procedure.

Artikel 13 Intrekking

De Verordening op de primaire waterkering van de provincies Gelderland en Utrecht wordt ingetrokken.

Artikel 14 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 september 2008. Indien het provinciaal blad waarin deze verordening wordt geplaatst, wordt uitgegeven na 31 augustus 2008, treedt zij in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst en werkt zij terug tot en met 1 september 2008.

Artikel 15 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening waterkering Vallei en Eem.

Utrecht, 23 juni 2008

Provinciale Staten van Utrecht,

Voorzitter,

Griffier,

Arnhem, 2 juli 2008

Provinciale Staten van Gelderland,

Voorzitter,

Griffier,

1. Wettelijke grondslag

Art. 14 Wet op de waterkering, art. 145 Provinciewet, art. 2 lid 1 Waterschapswet

2. Beoogd effect

Bereiken per 2015 en vervolgens behouden van de gewenste veiligheid van het gebied, dat door de aangewezen en genormeerde regionale waterkeringen wordt beschermd.

3. Argumenten

1. Vanwege het aantal inwoners en de economische waarde die door regionale waterkeringen worden beschermd, dienen eisen gesteld te worden aan het beschermingsniveau van die keringen.
2. Het vastleggen van veiligheidsnormen in een verordening geeft nadere invulling aan de zorgplicht van de beheerder en biedt een kader voor het toezicht op die beheerder.
3. De burger wordt duidelijkheid geboden over de veiligheid die gewaarborgd wordt.
4. In de Vierde Nota Waterhuishouding van het Rijk (deze nota gold voor de periode 1998-2006) is het actiepunt opgenomen dat provincies en waterschappen normen ontwikkelen voor de veiligheid van de niet-primaire waterkeringen.

4. Kanttekeningen

N.v.t.

5. Financiën

N.v.t.

6. Realisatie

Om te verzekeren dat het vereiste beschermingsniveau van de regionale waterkeringen wordt gerealiseerd en vervolgens gehandhaafd blijft, wordt gebruik gemaakt van dezelfde systematiek als geldt voor de primaire waterkeringen. Ook dezelfde instrumenten zijn voorgeschreven. Een en ander houdt in:

- a) op de kaart die behoort bij de verordening is voor alle daarop aangegeven waterkeringen een veiligheidsnorm opgenomen;
- b) GS dragen zorg voor de operationalisering van de normen voor de dagelijkse praktijk (enerzijds in de vorm van voorschriften voor toetsing en anderzijds in de vorm van een leidraad voor het ontwerp van de regionale waterkering);
- c) het waterschap toetst aan de gestelde normen;
- d) in de verordening is vastgelegd wanneer de norm gerealiseerd moet zijn, te weten in 2015;
- e) de waterschappen rapporteren jaarlijks aan GS over de voortgang van de verbeteringswerken en de uitkomsten van de inspecties en meerjaarlijks (frequentie nog nader te bepalen) over de uitkomst van de toetsing;
- f) de waterschappen dienen te beschikken over een beheersplan, een legger en een technisch beheersregister.

Verklaring latere totstandkoming

Deze verordening is later tot stand gekomen dan de Verordening waterkering West-Nederland (2006). Belangrijkste reden hiervoor was de afhankelijkheid van de Milieueffectrapportage Zuidelijke Randmeren. In fase 1 van die Milieueffectrapportage is onderzocht of het veiligheidsprobleem van de primaire waterkeringen aan de oostkant van de Eem opgelost moest worden met een beweegbare kering of een algehele dijkverbetering. Eerstgenoemde oplossing had implicaties gehad voor de normering van de regionale waterkeringen. Op basis van de eerste fase van de Milieueffectrapportage hebben de samenwerkende partijen in juli 2007 voor dijkverbetering gekozen.

7. Juridisch

N.v.t.

8. Europa

N.v.t.

9. Communicatie

1. De verordening is opgesteld in nauw overleg met het waterschap Vallei en Eem en provincie Gelderland. Tevens heeft ambtelijke terugkoppeling plaatsgevonden naar de betrokken gemeenten.
2. Zowel met B&W van de gemeente Veenendaal als met het DB van waterschap Vallei en Eem heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden. Beide bestuurorganen hebben ingestemd met het ontwerpbesluit.
3. De stukken hebben ter inzage gelegen van 23 januari tot en met 5 maart 2008. Naar aanleiding hiervan zijn 8 zienswijzen ingediend. Bijlage 2 van dit statenvoorstel, de Nota van beantwoording zienswijzen, bevat een samenvatting van die zienswijzen alsmede het commentaar daarop van Gedeputeerde Staten. De meeste zienswijzen gaan in op de functie van de Slaperdijk. De tekst van de verordening is ongewijzigd gebleven. Paragraaf 1.6 van de toelichting is aangepast n.a.v. de zienswijze van de gemeente Wageningen. Verder is een beperkte wijziging aangebracht in de kaartbijlage (correctie onvolkomenheid).
4. Er heeft op 30 januari 2008, op verzoek van gemeente Veenendaal, een informatieavond plaatsgevonden voor bewoners van de gemeente Veenendaal in verband met de gebleken gevoeligheid van het afsluitbaar maken van doorgangen in de Slaperdijk.

Bijlage 1

Toelichting Verordening waterkering Vallei en Eem

1. Algemeen

1.1. Inleiding

Op 15 januari 1996 is de Wet op de waterkering (hierna te noemen de wet) in werking getreden. Die wet bevat enerzijds algemene regels omtrent de mate van veiligheid die in de verschillende gebieden moet zijn gewaarborgd en anderzijds procedurele voorzieningen om een versnelde uitvoering van versterkingswerken te kunnen verzekeren.

Op grond van artikel 14 van de wet moeten de provincies waarin dijkkringgebieden zijn gelegen bij verordening nadere regels stellen aangaande een aantal in de wet omschreven verplichtingen van de beheerder. Omdat veel dijkkringgebieden interprovinciaal zijn, hebben de provincies Utrecht en Gelderland aan die wettelijke verplichting uitvoering gegeven door in 1999 een verordening vast te stellen, die van toepassing is op de dijkkringgebieden in het gebied van waterschap Vallei en Eem (Verordening op de primaire waterkering van de provincies Gelderland en Utrecht). Daarnaast hebben Utrecht en Gelderland, al dan niet gezamenlijk met andere buurprovincies vergelijkbare verordeningen vastgesteld voor de andere in die provincies gelegen (interprovinciale) dijkkringgebieden.

In 1999 kon voor de regionale waterkeringen niet worden beschikt over een systematiek van normering en toetsing, zoals geldt voor de primaire waterkeringen. Om die reden ontbreken in de verordeningen op de primaire waterkering regels omtrent regionale waterkeringen. Inmiddels is die systematiek beschikbaar voor het bepalen van het beschermingsniveau van de regionale waterkeringen en kunnen regels omtrent normering en toetsing voor die waterkeringen in een provinciale verordening worden opgenomen.

Vanwege het grote aantal bepalingen dat in verband met bedoelde uitbreiding aangepast zou moeten worden is er om praktische redenen voor gekozen een nieuwe verordening vast te stellen. De verordening op de primaire waterkering is hiertoe verbreed tot een verordening waterkering, die betrekking heeft op zowel primaire als regionale waterkeringen.

In het algemene gedeelte van deze toelichting worden achtereenvolgens doel en aanleiding van de normering en de voorgeschiedenis van het normeringsproces geschetst en wordt aangegeven wat de belangrijkste verschillen zijn tussen deze verordening en de geldende verordening. Vervolgens wordt ingegaan op enkele specifieke onderwerpen, te weten het proces van aanwijzen, normeren, toetsen en uitvoeren van maatregelen, het toepassingsgebied van de verordening en de bevoegdheidsverdeling.

1.2. Aanleiding en doel normering regionale waterkeringen

De beveiliging tegen overstroming door waterkeringen vormt een wezenlijk vereiste voor de woonbaarheid van ons land. Dat geldt niet alleen voor primaire, maar ook voor regionale waterkeringen. Het aantal inwoners en de economische waarde die door regionale waterkeringen worden beschermd, is in de afgelopen decennia immers sterk toegenomen. Vanwege dit belang heeft het rijk in de Vierde Nota waterhuishouding (NW4)² het actiepunt opgenomen dat provincies en waterschappen normen ontwikkelen voor de veiligheid van niet-primaire waterkeringen. NW4 geldt voor de periode 1998-2006. Het belang van regionale waterkeringen is nog eens onderstreept door recente gevallen van kadeafschuivingen in West-Nederland.

² Kamerstukken II, 1998-1999, 26401

Het vastleggen van normen in een verordening schept zowel meer duidelijkheid voor de burger als voor de overheid. Een norm voor een waterkering markeert de omvang van de zorgplicht van de beheerder van die waterkering. Daarmee wordt tevens duidelijk voor de burger welke mate van veiligheid wordt gewaarborgd.

Met de voorliggende verordening wordt beoogd te verzekeren dat binnen een nader te bepalen tijdsbestek het vereiste beschermingsniveau voor de aangewezen en genormeerde regionale waterkeringen wordt gerealiseerd.

1.3. Voorgeschiedenis normering regionale waterkeringen

Het traject om te komen tot veiligheidsnormen voor regionale waterkeringen kan in hoofdlijnen als volgt worden weergegeven:

- In 1993 brengt de Technische Adviescommissie voor de Waterkeringen (TAW) een rapport uit met de resultaten van het systematisch kadeonderzoek dat in de periode 1989-1992 is uitgevoerd;
- In de periode 1994-1998 is gewerkt aan de totstandkoming van een IPO-methodiek voor het op uniforme wijze bepalen van veiligheidsnormen voor boezemkaden en is in enkele waterschappen proefgedraaid met de methodiek. De TAW heeft in 1999 ingestemd met de methodiek. Vervolgens is de methodiek in 2000 door het IPO als richtlijn vastgesteld. De richtlijn is aan te merken als een protocol, een werkwijze die beschrijft hoe rekensommen moeten worden uitgevoerd, en vormt als zodanig de basis voor het vervolg, het bepalen van normen.
- Voor de normering van de regionale waterkeringen in het Eemgebied is gebruik gemaakt van een aantal specifieke studies. Genoemd kunnen worden:
  - Milieueffectrapportage Veiligheid Zuidelijke Randmeren fase 1, LEU36-1, Adviesbureau Witteveen en Bos e.a. [24 mei 2007]
  - Normering regionale waterkeringen (provincie Gelderland), PR 1097, Adviesbureau HKV Lijn in Water [augustus 2006]
  - HIS overstromingsberekeningen Eem, PR 959, Adviesbureau HKV Lijn in Water [december 2005]
  - Nut en Noodzaak van de Slaperdijk als regionale waterkering, PR 705.10, Adviesbureau HKV Lijn in Water [november 2004]
  - Veiligheidsanalyse buitendijkse gebieden Eem, V1281-02.001, Ingenieursbureau DHV [december 2004]

De normering van de regionale keringen in het gebied van Vallei en Eem is later tot stand gekomen dan die van de andere regionale keringen in de provincies Utrecht en Gelderland. Belangrijkste reden hiervoor was de afhankelijkheid van de Milieueffectrapportage Zuidelijke Randmeren. In fase 1 van die Milieueffectrapportage is onderzocht of het veiligheidsprobleem van de primaire waterkeringen aan de oostkant van de Eem opgelost moest worden met een beweegbare kering of een algehele dijkverbetering. De eerstgenoemde oplossing had ook implicaties gehad voor de normering van de regionale keringen in het buitendijkse gebied. Op basis van de eerste fase van de Milieueffectrapportage hebben de samenwerkende partijen in juli 2007 voor dijkverbetering gekozen. Daarna is het besluitvormingstraject om te komen tot normering van de regionale keringen in dit gebied gestart.

1.4. Wijzigingen

In de nieuwe verordening zijn de huidige bepalingen die betrekking hebben op de primaire waterkeringen, grotendeels gehandhaafd. Geschrappt zijn de bepalingen omtrent het calamiteitenplan. Dit houdt verband met de inwerkingtreding van de vernieuwde paragraaf 17 van de Waterstaatswet 1900 (Wet Modernisering waterstaatswetgeving betreffende gevaar voor waterstaatswerken³) medio 2002. Deze wet bevat op het punt van calamiteitenplannen een uitputtende regeling.

³ Stb. 2002, 292

Nieuw zijn de bepalingen betreffende de regionale waterkeringen. Wat betreft de normering en toetsing van deze waterkeringen is een systematiek en werkwijze aangehouden die vergelijkbaar is met die voor de primaire waterkeringen. Ook voor andere zaken is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de bepalingen van de Wet op de waterkering. Een en ander heeft geleid tot de volgende aanpassingen:

1. In de verordening is vastgelegd wat het gewenste beschermingsniveau is van de regionale waterkeringen. Die waterkeringen zijn aangegeven op de bij de verordening behorende kaarten (bijlagen 1 en 2). Op die kaarten is tevens voor elke waterkering de veiligheidsnorm aangegeven in de vorm van veiligheidsklassen (zie art. 2, onderdeel b, en art. 4, lid 1);
2. In de verordening (art. 10) wordt aan de beheerder een tweetal rapportageverplichtingen opgelegd. Hierbij gaat het om periodieke rapportages over de algemene waterstaatkundige toestand van de waterkeringen (de uitkomst van de toetsing aan de veiligheidsnorm; de frequentie van rapporteren wordt door gedeputeerde staten bepaald) alsmede om jaarlijkse rapportages over de voortgang van de verbeteringswerken;
3. Aan gedeputeerde staten wordt opgedragen (art. 4) om zorg te dragen voor a) de totstandkoming van technische leidraden voor het ontwerp van regionale waterkeringen (lid 3) en b) de vaststelling van voorschriften voor de beoordeling van de veiligheid door de beheerder (lid 4);
4. In artikel 12 is vastgelegd dat de aanleg, versterking of verlegging van een regionale waterkering geschiedt overeenkomstig een door de beheerder vastgesteld plan.

1.5. Het proces van aanwijzen, normeren, toetsen en uitvoeren van maatregelen

In de verordening zijn die waterkeringen als regionale waterkeringen opgenomen en genormeerd die direct waterkerend zijn en die op grond van hun functie van regionale betekenis worden geacht. Voor de Slaperdijk geldt een afwijkende regeling (zie onderdeel 1.6).

Door middel van de normering wordt het wenselijke veiligheidsniveau aangegeven voor het gebied dat door regionale waterkeringen wordt beschermd. Het wenselijke veiligheidsniveau (vertaald naar een kadeklasse) is gerelateerd aan de economische schade die bij het falen van de waterkering kan optreden. Uitgangspunt voor de berekening van de schade en de vertaling naar kadeklassen is de IPO-richtlijn ter bepaling van normen voor boezemkaden. De te normeren waterkeringen in het gebied van Vallei en Eem zijn echter, met uitzondering van de Laakkaden, geen boezemkaden. Strikt genomen vallen de regionale keringen in het Eemgebied qua type onder de groep 'zomerkades en voorlandkeringen'. Voor deze groep waterkeringen bestaat (nog) geen methodiek van normering. Gezien de ligging van de waterkeringen langs de rivier de Eem, zijn er sterke overeenkomsten met waterkeringen langs regionale rivieren. De voor deze verordening gehanteerde methodiek voor de regionale keringen in het Eemgebied sluit aan bij de Leidraad normering van keringen langs regionale rivieren, welke onder het ontwikkelingsprogramma regionale waterkeringen van de STOWA is ontwikkeld. De methodiek is feitelijk gelijk aan de geavanceerde aanpak van de eerder genoemde IPO-richtlijn. De gehanteerde kadeklassen, oplopend van kadeklasse 1 tot kadeklasse 5, zijn gelijk aan de klasse-indeling voor boezemkeringen. De onderscheiden veiligheidsklassen komen overeen met een bepaalde overschrijdingskans van de waterstand. De veiligheidsklassen zijn met de bijbehorende overschrijdingskans op de kaarten aangegeven.

Bij één waterkering is afgeweken van de IPO-methodiek. Dat betreft de regionale waterkering aan de westzijde van de Eem ter hoogte van de wijk Eemdalen in de gemeente Baarn. Die waterkering is ingedeeld in veiligheidsklasse VI (1/1250), een hogere klasse dan de IPO-methodiek kent. De reden voor afwijking is dat de tegenover die wijk aan de oostzijde van de Eem gelegen waterkering een primaire waterkering is met een veiligheidsnorm van 1/1250. Die primaire waterkering beschermt hoofdzakelijk landbouwgrond. In deze situatie wordt het gerechtvaardigd geacht de aan de westzijde van de Eem gelegen waterkering die een woonwijk beschermt, hetzelfde beschermingsniveau toe te kennen.

De veiligheidsnormen dienen voor de dagelijkse praktijk geoperationaliseerd te worden. Dit geschiedt enerzijds in de vorm van een leidraad voor de toetsing en anderzijds in de vorm van een leidraad voor het ontwerp van een regionale waterkering. Omdat het hierbij om een uitwerking van de veiligheidsnorm gaat, zijn gedeputeerde staten hiermee belast.

Om te bereiken dat de toetsing van de actuele veiligheidssituatie door de beheerder op uniforme wijze tot stand komt, hebben de daarvoor gestelde regels het karakter van een bindend voorschrift. Afwijking hiervan is niet mogelijk. Wat betreft het ontwerp hebben de regels het karakter van een richtlijn. Dat betekent dat de beheerder een bepaalde ruimte wordt gelaten om in verband met specifieke plaatselijke omstandigheden af te wijken. Een afwijking kan bijvoorbeeld wenselijk zijn om voor de langere termijn een optimum te realiseren tussen aanleg- en onderhoudskosten.

In artikel 4, lid 5, is bepaald op welk tijdstip de verschillende regionale waterkeringen aan de gestelde veiligheidsnorm moeten voldoen. Het vaststellen van dat tijdstip is bepalend voor de zorgplicht van het waterschap Vallei en Eem, zijnde de beheerder van de (primaire en regionale) waterkeringen in zijn gebied, en geschiedt derhalve door het provinciaal bestuur. Het tijdstip-op-orde is gesteld op 2015. Hieraan ligt de volgende overweging ten grondslag. In het Nationaal Bestuursakkoord Water is overeengekomen dat de regionale watersystemen in 2015 op orde zijn. Het beperken van de met het beheer van regionale waterkeringen samenhangende risico's wordt van zodanig maatschappelijk belang geacht dat het wenselijk is deze datum ook aan te houden voor het op orde brengen van de regionale waterkeringen die zijn aangewezen en genormeerd in deze verordening.

In het vorenstaande is aangegeven dat de veiligheidsnorm is gebaseerd op de economische schade die bij het falen van de waterkering kan optreden. Hoewel bij het bepalen van de veiligheidsnorm een ruime marge is aangehouden kan de situatie zich voordoen dat een verhoging van de veiligheidsnorm van een waterkering noodzakelijk is, indien als gevolg van bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen, zoals uitbreiding kapitaalintensieve functies, de door die waterkering beschermde economische waarde in aanmerkelijke mate toeneemt. Die situatie kan zich uiteraard alleen voordoen indien de desbetreffende waterkering nog niet in de hoogste klasse zit. Het is de bedoeling dat deze consequentie in het kader van de watertoets bij de besluitvorming over de ruimtelijke ontwikkelingen betrokken wordt. Voorts kunnen nieuwe inzichten die ontstaan bij de toetsing en het voorbereiden en uitvoeren van maatregelen, aanleiding zijn om de IPO-richtlijn en de daarop gebaseerde veiligheidsnormen aan te passen.

1.6. Slaperdijk

In deze verordening is ook de Slaperdijk als regionale waterkering aangewezen. De normering van die waterkering is echter een afwijkende. Dit houdt verband met het volgende.

De Slaperdijk die loopt vanaf de Amerongse berg langs de westkant van Veenendaal tot aan het voormalig Werk aan de Daatselaar bij Renswoude, heeft een belangrijke invloed op het overstromingsverloop bij doorbraak van de Grebbedijk. De aanwezigheid van de Slaperdijk vertraagt de overstroming van het gebied ten noordwesten van de dijk en heeft een opstuwende werking ten zuidoosten van de dijk. Het gebied waar de opstuwende werking van de Slaperdijk merkbaar is bevat (delen van) de gemeenten Veenendaal, Wageningen, Rhenen en Ede.

De Slaperdijk is in de 17^e eeuw aangelegd en werd later onderdeel van de Grebbelinie. De Grebbelinie is aangelegd om door middel van inundatie het westen van ons land te beschermen tegen vijandelijke aanvallen vanuit het oosten. De Grebbelinie is als cultuurhistorische waardevolle structuur in het streekplan, in de cultuurhistorische hoofdstructuur en in gemeentelijke bestemmingsplannen opgenomen.

De Grebbelinie is voorts een belangrijke verbindingszone voor natuur en is om die reden opgenomen in de ecologische hoofdstructuur, zowel op rijksniveau (Nota Ruimte) als op provinciaal niveau (streekplan van de provincie Utrecht).

Om duidelijkheid te verkrijgen over de wenselijke status van de Slaperdijk is in 2004 een studie uitgevoerd. In het in onderdeel 1.3 genoemde rapport 'Nut en noodzaak van de Slaperdijk als regionale waterkering' van het Adviesbureau HKV Lijn in Water van november 2004 wordt voorgesteld om de Slaperdijk in zijn huidige voorkomen te handhaven.

In de afweging over de wijze waarop de Slaperdijk moet worden opgenomen in de verordening is gekeken naar investeringskosten, gevolgschade, slachtoffers, cultuurhistorische waarde en natuurwaarden. Op basis hiervan geldt voor de Slaperdijk geen norm in de vorm van een veiligheidsklasse, maar geldt de norm dat het feitelijke profiel (de huidige situatie) gehandhaafd moet worden (zie artikel 4, lid 2). De belangrijkste overwegingen daarbij zijn:

- Het versterken of verwijderen van de Slaperdijk heeft geen significante invloed op de gevolgschade bij een grootschalige overstroming ten opzichte van de huidige situatie;
- De Slaperdijk heeft een belangrijke cultuurhistorische- en natuurwaarde.

Het aanwijzen van de Slaperdijk als regionale kering betekent dat deze waterkering op grond van artikel 8, lid 2, opgenomen moet worden in de legger van de beheerder, te weten het waterschap Vallei en Eem. Daarmee komt de Slaperdijk ook onder de werkingssfeer van de keur te vallen. Met behulp van beide instrumenten kan het waterschap activiteiten weren die de huidige (waterkerende) functie van de Slaperdijk aantasten. Er wordt vanuit gegaan dat het waterschap voorts zodanig toepassing geeft aan de keur dat de huidige cultuurhistorische en landschappelijke waarden behouden blijven. De keuze voor het behouden van de huidige functie betekent overigens dat de Slaperdijk geen volwaardige waterkerende functie heeft. De belangrijkste functie van de Slaperdijk is de vertragende functie in geval van een doorbraak van de Grebbedijk, zoals aangegeven in de volgende alinea (zie het bij het eerstgenoemde bolletje aangegeven effect).

Het is in lijn met vorenstaande keuze tot het instandhouden van de huidige (waterkerende) functie van de Slaperdijk dat ook diverse doorgangen afsluitbaar worden gemaakt. Dat betreft duikers in watergangen en kruisingen met wegen. De belangrijkste is de doorgang in het Valleikanaal bij de Rode Haan, die om die reden met zoveel woorden is genoemd in artikel 5, derde lid.

Het ter plaatse afsluiten van de Slaperdijk heeft de volgende effecten:

- Bij een doorbraak van de Grebbedijk kan de overstroming van gebied ten noordwesten van de Slaperdijk met enkele dagen worden uitgesteld, waardoor er in dat gebied meer tijd is voor evacuatie en voorbereidende maatregelen. Bovendien bestaat de mogelijkheid dat dat gebied helemaal droog blijft;
- Bij een gesloten Slaperdijk nemen de stroomsnelheden ter hoogte van het doorgebroken gedeelte in de Grebbedijk af. De hoeveelheid instromend water is daardoor beperkter. Daardoor zijn er ook meer mogelijkheden voor het treffen van maatregelen, zowel in de overstromingsfase als in de nazorgfase;
- Het overstromingsverloop in het gebied vóór de Slaperdijk vertoont bij sluiting van de doorgangen enkele verschillen ten opzichte van de situatie met open doorgangen. Dit geldt met name voor gebieden in nabijheid van de Slaperdijk. In de beginfase (ongeveer 2 dagen) na een doorbraak van de Grebbedijk is er geen verschil. Het moment dat het waterfront Veenendaal bereikt (na circa 6 uur) is in beide situaties gelijk. Vervolgens stijgt het water in beide scenario's snel. In een latere fase van de overstroming gaat deze stijging sneller in de situatie met een gesloten Slaperdijk en wordt eerder de maximale overstromingsdiepte bereikt. De maximale overstromingsdiepte die uiteindelijk bereikt wordt in Veenendaal is bij een gesloten Slaperdijk op de meeste plekken gelijk aan die bij een open Slaperdijk. Op de plekken waar verschillen optreden zijn deze maximaal 0,25 meter. Wanneer vervolgens daling van de waterstand inzet (circa 8 dagen na de doorbraak) zal dit bij een gesloten Slaperdijk langzamer gaan dan bij een open Slaperdijk.

Vanwege de beide eerstgenoemde effecten is gekozen voor het afsluitbaar maken van de Slaperdijk. Hoewel de nadelige gevolgen van een gesloten Slaperdijk, zoals aangegeven in laatstgenoemd punt, beperkt zijn, wordt het toch wenselijk geacht dat bij een dreigende overstroming pas tot sluiting van de doorgangen in de Slaperdijk wordt overgegaan na preventieve evacuatie van de overstroombare gebieden van de gemeenten Veenendaal, Wageningen, Rhenen en Ede (zone 1 in het rampenbestrijdingsplan dijkdoorbraak Vallei en Eem dijkkring 45&46). Het ligt in verband daarmee in de rede dat de verantwoordelijkheid voor een besluit tot sluiting ligt bij de burgemeester die op grond van artikel 11 van de Wet rampen en zware ongevallen in geval van een ramp of bij ernstige vrees voor het ontstaan ervan het opperbevel draagt. Het Regionaal Coördinerend Beleidsteam (RCBT), waarin alle bij de crisisbeheersing betrokken partijen, waaronder het waterschap, zijn vertegenwoordigd, heeft in die crisissituatie een belangrijke adviserende rol. Uitgaande van de voor de rampbestrijding opgezette organisatiestructuur ligt het voor de hand dat de verdere uitwerking van de maatregel tot sluiting van de Slaperdijk in RCBT-verband plaatsvindt en dat die uitwerking wordt vastgelegd in het Rampbestrijdingsplan (Dreiging) dijkdoorbraak Vallei en Eem Dijkkring 45&46. De betrokken overheden zullen dit vervolgens moeten verwerken in de eigen rampbestrijdingsplannen. Om buiten twijfel te stellen dat het afsluitbaar kunnen maken van de Slaperdijk tot de beheersopdracht van het waterschap behoort, is dat expliciet opgenomen in het derde lid van artikel 5.

1.7. Toepassingsgebied verordening; bevoegdheden

De verordening is van toepassing op de primaire waterkeringen die de dijkkringgebieden die zijn genoemd in artikel 2, onderdeel a, beveiligen. Het gaat hierbij om primaire waterkeringen en dijkkringgebieden in het gebied van het waterschap Vallei en Eem die als zodanig zijn aangegeven op de landkaart die behoort bij de Wet op de waterkering.

Daarnaast is de verordening van toepassing op de regionale waterkeringen. Deze kunnen zijn gelegen binnen bedoelde dijkkringgebieden dan wel vóór de primaire waterkeringen die de dijkkringgebieden beveiligen. Op de als bijlagen 1 en 2 bij de verordening opgenomen kaarten zijn de regionale waterkeringen aangegeven waarvoor door middel van de vaststelling van deze verordening het gewenste beschermingsniveau wordt vastgelegd.

Het bepalen van het waterstaatkundige veiligheidsniveau voor gebieden die door regionale waterkeringen worden beschermd, is een bevoegdheid van provinciale staten. Om die reden geschiedt het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen bij verordening.

Omdat de voorliggende verordening van toepassing is op het gebied van twee provincies wordt de verordening vastgesteld door provinciale staten van twee provincies. Tevens is uitdrukkelijk bepaald dat een gemeenschappelijk besluit vereist is voor een besluit tot een wijziging van een kaart of tot een wijziging van een veiligheidsnorm dat betrekking heeft op een regionale waterkering die in beide provincies is gelegen (zie art. 4, lid 6). Hoewel provinciale staten van elk van beide provincies hiertoe afzonderlijk bevoegd zijn voor hun eigen gebied wordt het vanwege de onderlinge samenhang wenselijk geacht dat daarvoor een gemeenschappelijk besluit wordt genomen.

In geval een regionale waterkering in één provincie is gelegen, is een gemeenschappelijk besluit niet nodig en kunnen provinciale staten van die provincie afzonderlijk een dergelijk besluit nemen. Om te verzekeren dat beide provincies beschikken over een gelijklopende tekst van de verordening inclusief bijlagen is bepaald dat een dergelijk wijzigingsbesluit wordt bekendgemaakt in het provinciaal blad van elk van de provincies (zie art. 4, lid 7).

2. Artikelsgewijs

In de Verordening op de primaire waterkering van de provincies Gelderland en Utrecht is reeds invulling gegeven aan de opdracht van artikel 14 van de Wet op de waterkering en zijn bepalingen opgenomen betreffende diverse instrumenten ter behartiging van de veiligheid van primaire keringen. De desbetreffende bepalingen zijn zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing verklaard op de regionale waterkeringen. Dat betreft de bepalingen over de beheersopdracht, het beheersplan, de overzichtskaart, de legger, het technisch beheersregister en de verslaglegging. In deze artikelsgewijze toelichting worden de verschillende instrumenten zonedig nog nader verklaard en het belang daarvan aangegeven voor de bescherming van de regionale keringen.

Artikel 1 Begripsomschrijving

In dit artikel worden, met verwijzing naar de wet, de begrippen omschreven die voor de werking van de verordening van belang zijn. Het begrippenkader sluit aan bij dat van de wet en de modelkeur van de Unie van Waterschappen. Door het opnemen van de regionale waterkeringen (onderdeel d in samenhang met het bepaalde in artikel 2, onderdeel b) op de bij de verordening behorende kaarten en de bevoegdheid van provinciale staten voor de vaststelling van veiligheidsnormen, is aangesloten bij het systeem van de wet.

De begripsomschrijvingen van het profiel van vrije ruimte en invloedszone zijn hier opgenomen met het oog op de gebruikmaking van deze begrippen in het technisch beheersregister (artikel 9).

Onder h is gedefinieerd welk college van gedeputeerde staten wordt bedoeld, te weten gedeputeerde staten van de provincie waarin de waterkering is gelegen. Dit sluit aan bij het bepaalde in artikel 6 van de wet.

Artikel 2 Toepassingsgebied

Wat betreft het toepassingsgebied wordt verwezen naar het gestelde in onderdeel 1.7 van het algemene gedeelte van de toelichting.

Artikel 3 Toezicht

In artikel 6 van de wet wordt bepaald dat gedeputeerde staten het toezicht hebben op alle primaire waterkeringen in hun provincie. Dit betekent dat de beheerder van een dijkkringgebied in het kader van het toezicht alleen in het geval dat werken of werkzaamheden worden verricht aan een dijkvak dat in twee provincies ligt met meer dan één college van gedeputeerde staten heeft te maken. In overgrote meerderheid zal het dijkvakken betreffen, die slechts in één provincie zijn gelegen. Indien dit dijkvak echter deel uitmaakt van een interprovinciaal dijkkringgebied verdient het aanbeveling dat ook de naburige provincie van deze activiteiten in kennis wordt gesteld.

In dit artikel is de onderlinge afstemming tussen de colleges van gedeputeerde staten bij het uitoefenen van toezicht nader uitgewerkt, indien een waterkering in meer dan één provincie is gelegen. De bepaling van het eerste lid betreft enkel de melding van de activiteit en niet de toezending van alle stukken.

Artikel 4 Veiligheidsnorm regionale waterkeringen

Op de als bijlage 1 bij deze verordening behorende kaart is voor iedere regionale waterkering (of een deel daarvan) in het Eemgebied tevens de veiligheidsnorm vastgelegd in de vorm van een veiligheidsklasse. Daarbij is rekening gehouden met de gevolgen van een doorbraak in het door de waterkering te beschermen gebied in een maatgevende situatie (worst-casebenadering). In een technische leidraad voor het ontwerp (lid 3) en in een voorschrift voor de toetsing (lid 4) wordt deze normering verder uitgewerkt. Tevens is het tijdstip bepaald waarop de norm moet zijn gehaald, te weten 2015 (lid 5).

Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar onderdeel 1.5. van het algemene gedeelte van de toelichting en naar onderdeel 1.6, voor wat betreft de specifieke regeling voor de Slaperdijk.

Artikel 5 Beheersopdracht

Dit artikel geeft in het eerste lid een algemene beheersopdracht aan de beheerder van een primaire waterkering. Voor de dijkkringgebieden wordt daarbij verwezen naar de veiligheidsnormen als bedoeld in artikel 3 van de wet.

Voor de regionale waterkeringen geldt een overeenkomstige beheersopdracht, die gerelateerd is aan de veiligheidsnormering, zoals vastgelegd op de als bijlage 1 en 2 bij deze verordening behorende kaarten.

Artikel 6 Beheersplan

Naar analogie van de in artikel 9 van de Wet op de waterhuishouding opgenomen verplichting tot het vaststellen van een beheersplan voor de oppervlaktewateren is in dit artikel de verplichting opgenomen voor de beheerder tot het vaststellen van een beheersplan voor de waterkeringen. Deze verplichting geldt zowel voor de primaire waterkeringen als voor de regionale waterkeringen. Het wordt van belang geacht dat het waterschap Vallei en Eem, zijnde de beheerder, voor zijn beide hoofdtaken beschikt over een beleids- en beheersinstrument als kader voor de uitvoering van zijn taak.

Het beheersplan kan diverse functies vervullen. De waterkeringbeheerder kan naar binnen en buiten toe duidelijk maken hoe hij:

- als waterkeringbeheerder een duurzame bescherming van het achterland waarborgt;
- de waterkeringbelangen afstemt met andere gebruiksfuncties (zoals natuur en ecologie);
- op basis van beleidskeuzes komt tot een afgewogen programma van onderhouds- en verbeteringsmaatregelen.

Intern heeft het beheersplan vooral een sturende werking: het plan legt eenduidig de beheerdoelstellingen vast en de wijze waarop de waterkeringbeheerder deze denkt te bereiken. Tevens maakt het beheersplan inzichtelijk voor welke beleidsopgaven de beheerder staat.

Naar buiten toe biedt het plan derden (rijk, provincie, gemeenten, burgers en bedrijven) inzicht in het gevoerde beleid en de mate waarin dit is afgestemd op het beleid en de belangen van derden.

Vanwege de verschillende functies van het beheersplan vertonen de beheersplannen in de praktijk qua inhoud vaak aanzienlijke verschillen. Zo bevatten sommige wel een vergunningenbeleid, andere niet. In verband hiermee is aan de beheerder overgelaten welke vaststellingsprocedure hij volgt.

Voor dit beheersplan geldt niet het vereiste dat het de goedkeuring behoeft van gedeputeerde staten, zoals geldt voor het beheersplan, bedoeld in artikel 9 van de Wet op de waterhuishouding. Volstaan kan worden met toezending aan gedeputeerde staten (zie artikel 11, lid 1).

Artikel 7 Overzichtskaart primaire waterkeringen

Artikel 13 van de wet schrijft onder meer voor dat de beheerders van primaire waterkeringen zorg dragen voor de vaststelling van een overzichtskaart waarop de ligging van de primaire waterkering staat aangegeven. Ook kan worden aangegeven in welk deel van de legger de precieze situering van de primaire waterkeringen is terug te vinden.

Voortbouwend op het Voorschrift Toetsen op Veiligheid is in gezamenlijk overleg tussen IPO, Unie en Rijkswaterstaat afgesproken dat in de 'rapportages veiligheidstoetsing waterkeringen' gewerkt zal worden met kaarten op een schaal van 1:100.000 of gedetailleerder. In de verordening wordt daarop aangesloten. Met de schaalkeuze 1:100.000 zal het meestal mogelijk zijn om het totale beheersgebied van de waterkeringbeheerder op één overzichtskaart te zetten. Voor stedelijke gebieden kan een grotere mate van gedetailleerdheid gewenst zijn om het traject van de waterkering te kunnen aangeven. Hier zou met inzetkaarten met een schaal van bijvoorbeeld 1:10.000 gewerkt kunnen worden. Dit wordt aan de beheerder overgelaten.

Artikel 8 Legger

Ingevolge artikel 13 van de Wet op de waterkering stelt de beheerder van primaire waterkeringen een legger op waarin staat waaraan de waterkering ten minste moet voldoen naar vorm, afmeting en constructie. Daarnaast dient in de legger een aantal gegevens te worden opgenomen dat in samenhang met de in de keur opgenomen verbods- en gebodsbepalingen nodig is voor de bescherming van de waterkering, te weten de begrenzingen van de waterkeringen met de eventuele vooroevers en kwelkades die onderdeel van de waterkering vormen.

Alle waterkeringen in het toepassingsgebied van deze verordening zijn in beheer bij het waterschap Vallei en Eem. In de praktijk zullen in de legger ook onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen worden opgenomen. Daarmee is het een legger, bedoeld in artikel 78, tweede lid, van de Waterschapswet en gelden voor deze legger de bepalingen van de Waterschapswet. Dat betekent dat de legger valt onder de werking van de inspraakverordening (artikel 79 Waterschapswet) en dat administratief beroep ingesteld kan worden bij gedeputeerde staten (artikel 153 Waterschapswet).

De gegevens die in de legger zijn opgenomen dragen, in afwijking van het meer feitelijke karakter van het technisch beheersregister, een normatief karakter. In overeenstemming met de in het huidige beheersplan opgenomen planning is in het derde lid bepaald dat de legger in 2009 moet zijn vastgesteld door de beheerder.

Inhoudelijke vereisten

De legger geeft voor de waterkeringen met behulp van situatietekeningen en dwarsprofielen aan wat met het oog op de te waarborgen veiligheid de minimaal vereiste afmetingen van de waterkeringen zijn. Het begrip 'minimale afmetingen' is ruimer dan de traditioneel veel gebruikte begrippen 'minimale kruinhoogte' of 'dijktafelhoogte'. Hiervoor is gekozen, omdat het vereiste beschermingsniveau van de waterkering afhankelijk is van het gehele ontwerp. De minimumafmetingen kunnen in de praktijk bij versterkte waterkeringen veelal worden gevonden door het profiel van de waterkering te beschouwen nadat de verwachte zetting volledig is opgetreden.

Artikel 9 Technisch beheersregister

In het technisch beheersregister wordt de feitelijke toestand van waterkeringen weergegeven. Door het beheersregister te vergelijken met de legger, waarin vermeld is wat ten aanzien van de waterkeringen is vereist, wordt het mogelijk om een globale toetsing van de staat van waterkeringen uit te voeren. Daarnaast is een register een hulpmiddel zowel bij het uitoefenen van het dagelijks beheer als in calamiteuze situaties. Gelet op de functie van het technisch beheersregister is het van belang dat wijzigingen in de actuele situatie continu worden verwerkt in het register. Het heeft daardoor het karakter van een dynamisch document.

In het derde lid is bepaald dat het technisch beheersregister in 2009 operationeel moet zijn. Dat is hetzelfde jaar als geldt voor de vaststelling van de legger.

In het eerste en tweede lid wordt onderscheid gemaakt tussen de tot de waterkering behorende en de niet tot de waterkering behorende constructies en kunstwerken. In het eerste lid gaat het om werken die primair met het oog op de waterkeringsfunctie tot stand zijn gebracht en aanwezig zijn. De in het tweede lid bedoelde werken zijn weliswaar in of nabij de waterkering gelegen, maar hebben (primair) een andere functie, bijvoorbeeld infrastructuur of bewoning.

Invloedszone

Voor de goede werking van de waterkering is niet alleen het dijklichaam, maar zijn ook de gronden ter weerszijden van het dijklichaam van belang. Deze gronden dragen bij aan de stabiliteit van het dijklichaam; gronden en dijklichaam gezamenlijk vormen aldus de eigenlijke constructie. De gronden die een bijdrage aan de stabiliteit leveren zijn in artikel 1, onder g, gedefinieerd als invloedszone. In het beheersregister zijn opgenomen de invloedszones van de primaire en regionale waterkeringen. De invloedszone geeft de grondmechanisch-fysische begrenzing van de waterkering aan. Daarnaast dient de invloedszone als toetsingskader voor het door de beheerder te voeren vergunningenbeleid. Zo kan met behulp van de invloedszone een oordeel over de stabiliteit worden gevormd. De breedte van de invloedszone is met name afhankelijk van de bodemgesteldheid en derhalve - soms sterk - variabel.

Profiel van vrije ruimte

Het kan wenselijk zijn dat in het technisch beheersregister het profiel van vrije ruimte wordt opgenomen. Met dit profiel geeft de beheerder aan welke ruimte door een mogelijk toekomstige dijkverzwaring in beslag zal worden genomen. Dit kan een extra ruimte binnendijks, buitendijks of aan beide kanten van de dijk zijn. Om ongewenste ontwikkelingen te kunnen weren is het tevens aanbevelenswaardig dat het profiel van vrije ruimte planologisch wordt verankerd in de bestemmingsplannen. Een en ander geldt voor primaire waterkeringen en voorts ook voor bepaalde regionale waterkeringen. Dit betreft met name de buiten de dijkringgebieden gelegen waterkeringen in verband met de mogelijke stijging van het meerpeil.

Het profiel van vrije ruimte dient, evenals de invloedszone, als toetsingskader voor de beheerder bij het verlenen van vergunningen. Dit is met name van belang voor duurzame ontwikkelingen als toekomstige woningbouw. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan een vergunningaanvraag voor het bouwen van een huis binnen het profiel van vrije ruimte. De beheerder kan dan op basis van de keur voorschrijven dat deze bouw op een bepaalde afstand van een primaire waterkering dan wel op een hoger niveau buiten het theoretisch profiel van de toekomstige waterkering wordt uitgevoerd, zodat een toekomstige dijkverzwaring niet wordt gehinderd.

De vraag in hoeverre het geoorloofd is door het hanteren van een profiel van vrije ruimte met het oog op toekomstige dijkverbetering nu reeds restricties aan het gebruik van gronden te leggen, was aan de orde in het Koninklijk Besluit van 20 februari 1995, nr. 95.001147, bestemmingsplan 't Orleans (AB 1995/369; met noot van A. van Hall). De Kroon overweegt daar dat het weliswaar gaat om extra ruimte die eerst na de planperiode wordt benut, en het zelfs niet uitgesloten is dat als gevolg van technische ontwikkelingen een andere ruimte of zelfs geen ruimte werkelijk nodig zal zijn, maar dat het in relatie tot duurzame ontwikkelingen - in casu woningbouw - desondanks juist wordt geoordeeld in dat geval extra vrije ruimte als een voor het bestemmingsplan relevant belang aan te merken, op basis waarvan gedeputeerde staten terecht gedeeltelijke goedkeuring hebben onthouden aan dat plan. In de annotatie wordt erop gewezen, dat verbeteringswerken mede gebaseerd moeten zijn op voorspelbaar en consistent beleid. Daartoe dient de beheerder een beleidsnota op te stellen die voor medeoverheden en burgers voldoende duidelijkheid verschaft over de ontwikkelingen op kortere en langere termijn. Een andere belangrijke ontwikkeling voor (toekomstige) dijkverbeteringen is de Beleidslijn Grote Rivieren.

Artikel 10 Verslaglegging

In dit artikel wordt de beheerder verplicht tot het uitbrengen van een tweetal verslagen. Dat betreft:

- a. een toetsingsverslag regionale waterkeringen (leden 2, 3 en 4). De voorschriften voor deze toetsing (zie artikel 4, lid 4) zijn vanaf 2006 als ‘groene versie’ beschikbaar. Als zodanig kunnen zij door de waterschappen worden toegepast voor de toetsing. Gelet hierop en gelet op het aantal kilometers waterkering dat getoetst moet worden is in lid 2 bepaald dat het verslag voor de eerste maal voor 1 januari 2010 moet zijn uitgebracht. Op grond van artikel 9 van de Wet op de waterkering geldt voor de toetsingsverslagen voor primaire waterkeringen een frequentie van vijf jaar. Op dit moment is niet aan te geven welke frequentie voor de toetsingsverslagen voor regionale waterkeringen dient te gelden. Het is wenselijk dat daarover pas een besluit wordt genomen wanneer de ervaringen van de eerste toetsingsronde meegenomen kunnen worden. In verband hiermee is bepaald dat gedeputeerde staten na overleg met de beheerder de frequentie van verslaglegging na de eerste toetsingsronde bepalen.
De toetsing geldt voor alle regionale waterkeringen. Voor de Slaperdijk hoeft slechts te worden aangetoond dat de huidige situatie is gehandhaafd.
- b. Een jaarlijks verslag over de voortgang van verbeteringswerken betreffende regionale waterkeringen (lid 1). De planning van het versterkingsprogramma is gebaseerd op het in artikel 4, vijfde lid, bepaalde tijdstip waarop de verschillende regionale waterkeringen aan de veiligheidsnorm moeten voldoen. De bedoeling van het voortgangsverslag is dat melding wordt gemaakt van knelpunten die tot afwijkingen in de planning hebben geleid dan wel mogelijk zullen leiden. Dit verslag vormt vervolgens de basis voor nader bestuurlijk overleg.
Het is wenselijk dat in het verslag tevens bijzonderheden worden gemeld die bij inspecties naar voren zijn gekomen. Het belang hiervan is dat in aanvulling op de meerjaarlijkse toetsingsverslagen gedeputeerde staten tussentijds (jaarlijks) worden geïnformeerd over de actuele waterstaatkundige toestand. Daarbij gaat het om bijzonderheden die aanleiding hebben gegeven tot het treffen van (extra) maatregelen dan wel tot het bijstellen van het versterkingsprogramma. Voorgeschreven is dat het eerste jaarlijkse verslag tevens een beschrijving van het inspectieproces bevat. Uit onderzoek van de STOWA is gebleken dat er wat betreft de inrichting en uitvoering van het inspectieproces in de praktijk grote verschillen bestaan tussen de waterkeringbeheerders. Het is daarom van belang dat gedeputeerde staten inzicht wordt geboden in de wijze waarop het inspectieproces is ingericht.

Artikel 11 Nadere regels inzake beheersplan, overzichtskaart, legger, technisch beheersregister en verslag

Voor het opstellen van het toetsingsverslag is het nodig dat de beheerder beschikt over een beheersregister en de legger, de documenten waarin de feitelijke respectievelijk de vereiste situatie is aangegeven.

Het vijfjaarlijkse verslag van de beheerder ingevolge artikel 9 van de wet vormt de basis voor het verslag van gedeputeerde staten aan de minister. Het verslag van de beheerder moet derhalve drie tot zes maanden eerder zijn vastgesteld dan het tijdstip waarop de minister het provinciale verslag wil hebben. Voor een dijkkringgebied dat in meer dan één provincie ligt wordt een gezamenlijk verslag van de betrokken provincies aan de minister uitgebracht. Afsproken is dat voor wat betreft de verslaglegging en rapportage aan de minister de provincie Utrecht de coördinerende provincie is voor dijkkring 45.

Artikel 12 Planvoorbereiding

Vergelijkbaar met de bepalingen in artikel 7 van de wet vindt de aanleg, versterking of verlegging van een regionale waterkering eveneens plaats op grond van een plan met toelichting. Op de voorbereiding van de vaststelling van dit plan is afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard. Artikel 3:16 Awb bepaalt dat gedurende een termijn van zes weken zienswijzen naar voren kunnen worden gebracht.

Tegen een besluit van een waterschapsbestuur tot aanleg, versterking of verlegging van een regionale waterkering staat voor belanghebbenden op grond van artikel 153, lid 1, onderdeel a, van de Waterschapswet administratief beroep open op gedeputeerde staten.

Artikel 13 Intrekking

De oude verordening wordt ingetrokken met ingang van de datum waarop de nieuwe verordening van kracht wordt.

Nota van beantwoording zienswijzen

(Samenvattingen zienswijzen met commentaar van gedeputeerde staten)

Overzicht ingebrachte zienswijzen

<i>Zienswijze van</i>	<i>Wijze</i>	<i>Ingekomen op</i>
1. Dhr. G.A. van Beek	per brief	30-01-2008
2. Dhr. J. Donselaar	per e-mail	07-02-2008
3. Dhr. P. Smelt	per e-mail	19-02-2008
4. Dhr. J.W. Benedict	per brief	22-02-2008
5. Gemeente Wageningen	per brief	26-02-2008
6. Gemeente Renswoude	per brief	03-03-2008
7. Waterschap Vallei en Eem	per e-mail	04-03-2008
8. Gemeente Veenendaal	per brief	05-03-2008

1. Dhr. G.A. van Beek
Samenvatting

1. Doorbraak van de Grebbedijk zal wederom tot slachtoffers leiden, mede door de rol van de Slaperdijk.
2. De grote aantallen mensen en dieren kunnen niet voortijdig worden geëvacueerd. Waar moeten mensen zonder eigen vervoer heen?
3. Er zijn mogelijk betere alternatieven voor een tweede waterkering.

Commentaar GS

1. De Grebbedijk is na de dreigende situatie van 1995 door waterschap Vallei en Eem verbeterd en voldoet geheel aan de veiligheidsnorm zoals opgenomen in de Wet op de waterkering. Elke vijf jaar wordt de Grebbedijk getoetst aan deze norm. Toch valt een overstroming niet geheel uit te sluiten. Of daarbij slachtoffers vallen en hoeveel is in belangrijke mate afhankelijk van adequate rampenbestrijding. De rampenbestrijdingsplannen zijn gericht op preventieve evacuatie van het gebied ten zuidoosten van de Slaperdijk, zodat er zo min mogelijk slachtoffers zullen vallen (zie ook onder 2).
2. Hoogwaterstanden op de rivieren zijn vrij goed enkele dagen van te voren te voorspellen. Dit geeft ruimte om over te gaan tot preventieve evacuatie. Alle gemeenten in het gebied van Vallei en Eem hebben gezamenlijk het Rampenbestrijdingsplan dijkdoorbraak Vallei en Eem opgesteld. Hierin is ook opgenomen hoe met evacuatie wordt omgegaan. De gemeenten Wageningen, Veenendaal, Rheden, zuidelijkste punt Renswoude, Utrechtse Heuvelrug- zuid en Ede vallen alle binnen zone 1. Voor deze zone geldt dat men overgaat tot preventieve evacuatie bij hoge dreiging. Deze zone zal dus geëvacueerd worden vóór daadwerkelijke dijkdoorbraak. In het rampenbestrijdingsplan rekent men op een tijdsduur van maximaal 20 uur om zone 1 geheel te evacueren op basis van berekeningen met de zogenaamde evacuatiecalculator. Mensen die niet op eigen gelegenheid weg kunnen worden in veiligheid gebracht vóórdat men overgaat tot algehele evacuatie.
3. Provinciale Staten van Utrecht hebben middels een amendement om een verkennend onderzoek naar dergelijke alternatieven gevraagd. De eerste resultaten worden in juni verwacht.

Consequenties verordening, toelichting en kaarten

Geen.

2. Zienswijze Dhr. J. Donselaar

Samenvatting

1. Waarom is het project Slaperdijk niet uitgesteld tot de resultaten bekend zijn van het onderzoek dat op 17 december j.l. door de provinciale staten is gelast naar de mogelijkheden van de aanleg van een compartimenteringdijk ten zuiden van Veenendaal?
2. Waarom wordt in het voorstel niet gerept over de grote bezwaren die kleven aan de Slaperdijk terwijl het in het rapport van HKV⁴ juist heel duidelijk wordt vermeld? Bij verwijdering van de dijk is er zelfs sprake van minder slachtoffers en schade!
3. Op blz. 6-2 van het rapport staat ook dat op basis van het berekende rendement zelfs alleen het deels verwijderen van de Slaperdijk rendabel is.
4. Er wordt voor de Slaperdijk gekozen om de belangrijke cultuurhistorische waarde veilig te stellen. Maar bij de Grebbelinie is toch ook niet gekozen voor herstel van de oorlogssituatie om deze waarde veilig te stellen. Waarom bij de Slaperdijk dan wel dit argument gebruikt?
5. Volgens STOWA (stichting toegepast onderzoek waterbeheer) kan een compartimenteringskering je grootste vriend, maar ook je grootste vijand zijn. M.i. kiezen we in dit voorstel voor de grootste vijand. Nogmaals: waarom deze keuze gemaakt is zonder een gedegen onderzoek door de STOWA te laten verrichten is voor mij een groot raadsel. Kan dit alsnog plaats vinden?

Commentaar GS

1. Het aanwijzen van de Slaperdijk als regionale waterkering is in de huidige situatie wenselijk (zie toelichting op de verordening, paragraaf 1.6). Wanneer zich ruimtelijke ontwikkelingen voordoen waardoor de rol van de Slaperdijk opnieuw ter discussie staat is er altijd de mogelijkheid tot wijziging van de verordening.
2. In de toelichting van de verordening wordt vermeld dat de Slaperdijk een opstuwende werking heeft (blz. 8 paragraaf 1.6). Dit is ook in de communicatie rond de inspraak aan de orde geweest. De berekeningen geven inderdaad een verschil in verwachte schade (€ 9,2 Miljard in het geval van verwijdering versus € 9,4 Miljard in het geval van afsluitbare doorgangen). De overstromingsschade zal bij verwijdering van de Slaperdijk echter voor een groot deel worden afgewenteld op het noordelijke gebied (bijv. Amersfoort). Een dergelijke afgwenteling is ongewenst. Bovendien spelen er naast waterstaatkundige belangen voor de Slaperdijk nog meer belangen waardoor verwijdering niet wenselijk is. De Slaperdijk is een belangrijk cultuurhistorisch element en onderdeel van de Ecologische Hoofd Structuur. Voor wat betreft de inschatting van het aantal slachtoffers wordt in het genoemde HKV rapport vermeld dat daarbij geen rekening is gehouden met (voortijdige) evacuatie. De rampenbestrijdingsplannen zijn er echter wel op gericht voortijdig te evacueren.
3. Zie antwoord bij 2
4. De Slaperdijk is als onderdeel van de Grebbelinie aangemerkt als cultuurhistorisch waardevolle structuur in het streekplan en in de cultuurhistorische hoofdstructuur. Dit wordt in het kader van deze verordening verder niet ter discussie gesteld.
5. Nee. Een dergelijk onderzoek is al uitgevoerd, niet door de STOWA, maar door HKV. De STOWA verricht in deze geen onderzoek. Wel verzorgt de STOWA de begeleiding van het ontwikkelingsprogramma regionale waterkeringen. Dit ontwikkelingsprogramma is opgezet door de gezamenlijke provincies en waterschappen. Als onderdeel van het ontwikkelingsprogramma is de leidraad normeren compartimenteringskeringen uitgebracht. De genoemde leidraad vormt geen aanleiding voor herziening van de studie naar de Slaperdijk.

Consequenties voor verordening, toelichting en kaarten

Geen.

---

⁴Nut en noodzaak van de Slaperdijk als regionale waterkering, HKV, november 2004.

3. Zienswijze dhr. P. Smelt

Samenvatting

1. Uit zijn zorgen over de grote schade bij een doorbraak van de Grebbedijk en de mogelijke slachtoffers.
2. Kan gevolgschade bij doorbraak van de Grebbedijk op de provincie worden verhaald?
3. De mensen kunnen niet voortijdig worden geëvacueerd.
4. De bomen op de Slaperdijk zullen volgens de Keur van het waterschap worden verwijderd.
5. Wat is de kans op doorbraak van de Grebbedijk.
6. De Gelderse Vallei moet rigoureuus worden afgesloten.

Commentaar GS

1. De verwachte schade bij een doorbraak is inderdaad groot en slachtoffers zijn niet uit te sluiten. De kans op een doorbraak is echter zeer klein. De Grebbedijk voldoet geheel aan de veiligheidsnorm zoals opgenomen in de Wet op de waterkering. Dit betekent dat de dijk in ieder geval een waterstand kan keren met een gemiddelde kans op voorkomen van 1/1250 per jaar.
2. Nee. Schade veroorzaakt door dijkdoorbraak is overigens ook niet verzekeraar. Het rijk kan wel besluiten om bij een ramp de Wet tegemoetkoming schade bij grote ongevallen en rampen van toepassing te verklaren.
3. Zie commentaar GS bij zienswijze 1 onder punt 2.
4. De Slaperdijk is geen volwaardige waterkering. De belangrijkste functie van de Slaperdijk is de vertragende functie in geval van een doorbraak van de Grebbedijk. De verordening stelt dat het huidige profiel wordt gehandhaafd en dat het waterschap zodanig toepassing dient te geven aan de keur dat de huidige cultuurhistorische en landschappelijke waarden behouden blijven (zie toelichting op de verordening, paragraaf 1.6). Van bomenkap zal dan ook geen sprake zijn, daar dat tegen bovengenoemde bepaling ingaat.
5. De dijk kan in ieder geval een waterstand keren met een gemiddelde kans op voorkomen van 1/1250 per jaar.
6. De veiligheidsnorm voor de primaire waterkeringen van de Gelderse Vallei (waaronder de Grebbedijk) is vastgelegd in de Wet op de waterkering. De Grebbedijk voldoet geheel aan die norm. Zolang dit het geval is, is er geen wettelijke aanleiding voor versterkingswerkzaamheden. Wel hebben Provinciale Staten van Utrecht middels een amendement om een verkennend onderzoek gevraagd naar maatregelen die de gevolgen van een overstroming kunnen beperken in de Gelderse Vallei.

Consequenties voor verordening, toelichting en kaarten

Geen.

4. Zienswijze dhr. J.W. Benedict

Samenvatting

1. Voor het industrieterrein Isselt in Amersfoort is geen beschermingsniveau vastgesteld.
2. Voor de binnenstad van Amersfoort is geen beschermingsniveau vastgesteld, terwijl hier 90 jaar geleden nog diverse straten zijn overstroomd.
3. Het toepassingsgebied komt niet overeen met mogelijk te overstromen gebieden.
4. Hogere dijken elders maakt deze gebieden kwetsbaarder.

Commentaar GS

1. Het industrieterrein Isselt is altijd aangemerkt als “hoge grond”. Dat wil zeggen, gebied dat bij maatgevend hoogwater niet overstroomt. De kaden langs het industrieterrein hebben daarom nooit de status van regionale waterkering gehad. Onlangs heeft de Staatssecretaris de nieuwe Hydraulische Randvoorwaarden⁵ vastgesteld. Hieruit blijkt dat voor het gedeelte van de Eem bij Amersfoort rekening moet worden gehouden met hogere waterstanden. Mogelijk betekent dit dat de Isselt nu niet meer als “hoge grond” kan worden aangemerkt. Een soortgelijke kwestie speelt ook bij de aansluiting op de hoge gronden van de primaire waterkering aan de oostkant van de Eem. Voor de verbetering van die primaire waterkering wordt momenteel een MER-procedure doorlopen. In de richtlijnen voor fase 2 is daarom opgenomen dat het MER duidelijkheid moet bieden over de aansluiting op de hoge gronden. Hiertoe is een deelstudie opgestart, waarin de Isselt ook is opgenomen.
2. De huidige waterstaatkundige situatie verschilt ten opzichte van die ten tijde van de Zuiderzeevloed in 1916. Deze vloed vormde de aanleiding voor de aanleg van de Zuiderzeewerken. De dreiging is met het verdwijnen van de Zuiderzee veranderd. Desalniettemin kunnen er nog steeds hoge waterstanden optreden bij Amersfoort. Deze waterstanden zijn echter niet zo hoog dat de binnenstad van Amersfoort ook gevaar voor inundatie oploopt.
3. Vooralsnog is er geen aanleiding om het toepassingsgebied aan te passen (zie 1 en 2).
4. De voorgestelde normen zijn zodanig dat dit niet het geval is. De normen in buitendijks landelijk gebied zijn lager dan die in stedelijk gebied..

Consequenties voor verordening, toelichting en kaarten

Geen.

5. Zienswijze gemeente Wageningen

Samenvatting

1. De aanwijzing van de Slaperdijk als regionale waterkering heeft gevolgen voor het gebied ten zuidoosten daarvan. De gemeente Wageningen behoort ook tot dat gebied, maar wordt niet genoemd in de verordening.
2. Wat zijn de gevolgen van het afsluiten van de Slaperdijk voor de gemeente Wageningen?
3. Wat betekent dit voor de bewoners?

Commentaar GS

1. De Slaperdijk heeft invloed op het overstromingsverloop bij doorbraak van de Grebbedijk. De aanwezigheid van de Slaperdijk vertraagt de overstroming van het gebied ten noordwesten van de dijk en heeft een opstuwende werking ten zuidoosten van de dijk. Dit laatste geldt voor (delen van) de gemeenten Wageningen, Veenendaal, Rhenen en Ede. Voor alle duidelijkheid zullen deze gemeenten ook in de toelichting onder paragraaf 1.6, alinea 1 worden benoemd.

---

⁵ Hydraulische Randvoorwaarden zijn de vertaling van de wettelijke norm in hoogwaterstanden *Hydraulische Randvoorwaarden 2006, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, september 2007*

2. In het onderzoek “Nut en noodzaak van de Slaperdijk als regionale waterkering” zijn verschillende overstromingsberekeningen gemaakt. Er zijn o.a. berekeningen gemaakt met de huidige situatie als uitgangspunt en berekeningen waarbij de Slaperdijk fictief is afgesloten. Tussen die twee berekeningen is voor de gemeente Wageningen geen verschil te constateren in maximale inundatiediepte of snelheid waarmee het water stijgt of daalt. Een beperkt verschil is pas waarneembaar naarmate men dichterbij de Slaperdijk komt. Dit is het geval in de gemeente Veenendaal. Deze verschillen zijn aangegeven in de toelichting onder paragraaf 1.6.
3. Alle gemeenten in het gebied van Vallei en Eem hebben gezamenlijk het Rampenbestrijdingsplan dijkdoorbraak Vallei en Eem opgesteld. Hierin is ook opgenomen hoe met evacuatie wordt omgegaan. Ten behoeve van de evacuatie is een zoneringsaangehouden. Het overstroombare gebied van de gemeente Wageningen valt binnen zone 1. Dit betekent dat de rampenbestrijding erop is gericht om inwoners van dat gebied preventief te evacueren bij dreigende dijkdoorbraak (zie ook het antwoord op zienswijze 1 onder punt 2).

Consequenties voor verordening, toelichting, kaarten

Aanpassing van toelichting paragraaf 1.6. Gemeenten ten zuidoosten van de Slaperdijk worden expliciet genoemd.

6. Zienswijze gemeente Renswoude

Samenvatting

1. Stemt van harte in met de ontwerp Verordening.
2. Acht het afsluitbaar maken van de Slaperdijk van essentieel belang voor effectieve crisisbeheersing in Renswoude.

Commentaar GS

1. Voor kennisgeving aangenomen.
2. Voor kennisgeving aangenomen.

Consequenties voor verordening, toelichting en kaarten

Geen.

7. Zienswijze waterschap Vallei en Eem

Samenvatting

1. De kaden langs de Praamgracht te Baarn dienen ook ten westen van de spoorlijn Amersfoort-Hilversum door te lopen en genormeerd te worden.

Commentaar GS

1. De kaartbijlage wordt op dit punt aangepast

Consequenties voor verordening, toelichting en kaarten

Kaartbijlage 1 aanpassen.

8. Zienswijze gemeente Veenendaal

Samenvatting

1. Benadrukt de noodzaak om in het Rampenbestrijdingsplan dijkdoorbraak Vallei en Eem op te nemen dat de Slaperdijk pas gesloten wordt na evacuatie van het voorliggende gebied.
2. Onderkent het belang van de Slaperdijk voor het gebied ten noordwesten daarvan.
3. Onderstreept het belang van onderzoek naar mogelijkheden om de gevolgen van een overstroming voor de gemeente Veenendaal te beperken

Commentaar GS

1. Het is de bedoeling dit in de eerst volgende actualisatie van het rampenbestrijdingsplan mee te nemen.
2. voor kennisgeving aangenomen
3. Provinciale Staten van Utrecht hebben middels een amendement om een verkennend onderzoek naar dergelijke alternatieven gevraagd. De gemeente Veenendaal wordt nauw betrokken bij dit onderzoek. De eerste resultaten worden in juni verwacht.

Consequenties voor verordening, toelichting en kaarten

Geen.